

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ УСТАНОВ

Білобран М. Ю.
ст. групи ОДСзм-21

Неприбуткові установи і організації відіграють важливу роль в процесі розвитку ринкових відносин, адже покликані реалізовувати культурні, соціальні, благодійні та інші суспільно важливі цілі.

Сучасні дослідники соціально-економічних відносин оперують поняттями «некомерційний сектор економіки», «організації громадянського суспільства», «неприбуткові установи і організації». В загальному розумінні ці поняття об'єднує те, що вони описують організації, які не розглядають отримання прибутку і його розподіл між учасниками в якості основної мети своєї діяльності, адже їх створення направлене на вирішення освітніх, наукових, культурних, благодійних та інших суспільно значимих задач.

Неприбуткова організація – це самостійно господарюючий суб'єкт, який має: самостійний баланс, поточні рахунки в установах банків, печатку, право юридичної особи і здійснює діяльність, передбачену установчими документами.

Згідно із пунктом 14.1.121. Податкового кодексу України, неприбуткові підприємства, установи та організації не є платниками податку на прибуток підприємств.

Відтак, неприбуткові організації – це не особливий вид діяльності, а податковий статус, який присвоюють юридичним особам, що одночасно відповідають таким вимогам:

1) утворені та зареєстровані в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;

2) установчі документи містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування ЄСВ), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб;

3) установчі документи яких передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або

перетворення). Це не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;

4) внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

У системі управління діяльністю кожного підприємства, зокрема неприбуткового важливе значення має його обліково-аналітичне забезпечення діяльності.

Так, науковці по-різному розуміють обліково-аналітичну систему як: інтегровану систему прийомів для забезпечення менеджменту шляхом здійснення специфічних внутрішньосистемних та загальносистемних функцій; як систему збору, обробки, узагальнення, подання та аналізу фінансової інформації, забезпечення її кількості та якості для ведення господарської діяльності, зокрема і її управління.

Суть обліково-аналітичного забезпечення полягає в об'єднанні облікових та аналітичних детермінант в один процес, забезпечуючи безперервність, здійснення оперативного мікроаналізу, з використанням його результатів для прийняття управлінських рішень. Основним критерієм у формуванні обліково-аналітичної системи є співставлення очікуваних вигід з витратами в управлінні підприємством. Впровадження обліково-аналітичної системи зумовлюється її значення для досягнення мети підприємства.

Метою обліково-аналітичного забезпечення є досягнення результативності діяльності неприбуткових установ (НУ) та якості послуг. Наслідком вдосконаленого обліково-аналітичного забезпечення управління НУ може стати: підвищення ефективності діяльності НУ завдяки раціоналізації використання бюджетних коштів; сприяння залученню альтернативних джерел фінансового забезпечення (формування доступної та зрозумілої інформаційної бази, зокрема в мережі інтернет, для споживачів послуг НУ); створення умов для впровадження сучасних методів і моделей управління НУ, можливостей використання коштів для потреб підвищення якості послуг, які надаються.

Обліково-аналітична система складається з елементів, які взаємодіють між собою, залежать одне від одного і формують єдине ціле. Ми вважаємо, обліково-аналітичну систему можна представити як сукупність наступних складових: дані бухгалтерського обліку, економічного аналізу та контролю.

Облікова компонента системи, забезпечує внутрішніх та зовнішніх користувачів інформацією, дає можливість детального вивчення факту господарського життя підприємства, комплексної оцінки його розвитку.

Аналітична складова обліково-аналітичної системи поєднує в собі два основних компоненти. Це сукупність аналітичних облікових показників, завдяки веденню аналітичного бухгалтерського обліку, а також - сукупність показників, отриманих у результаті дії управлінських функцій аналізу та синтезу.

Зв'язковим елементом між аналітичною і обліковою компонентами, основою обліково-аналітичного забезпечення є інформація, яка є виконує визначальну роль у цьому процесі.

Загалом, поняття «обліково-аналітична інформація» об'єднує дані, що продукуються системою бухгалтерського обліку та методами економічного аналізу.

Отже, обліково-аналітична система – це система, що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані і використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу та довідкову та інші види інформації. Тому обліково-аналітична система являє собою збір, опрацювання та оцінку всіх видів інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень на макро- і мікро- рівнях.

Література:

1. Жукевич, С.М. Діагностика фінансового стану в системі управління підприємством // Научный вестник ДГМА. – Випуск 1. – С. 234-240
2. Лучко, М.Р. Бухгалтерський облік в умовах інфляції // Бухгалтерський облік і аудит. – 1994. – Випуск 1. – С.11-14
3. Лучко, М. Р.; Бенько, І.Д. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч.посіб, 2016. – Тернопіль: Економічна думка. – 360 с.